

KÄITUMISJUHISED VÕRU VALLA ELANIKELE

Eesti koos Läti ja Leeduga valmistub 2025. aasta 9. veebruaril Balti riikide elektrivõrgu sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa elektrivõrguga, astumaks edasi suure sammu energiajulgeolekus.

Sümkroonala vahetuse eest vastutav Kliimaministeerium ja Elering on võtnud eesmärgi, et selle läbiviimist ei peaks tarbija märkama. Kuigi tehniliselt ei tohiks sellega mingeid riske kaasneda, peame alati olema valmis võimalikeks niheteks tavaelust hübriidrännakute, tehniliste viperuste või looduslike kriiside näol.

Käitumisjuhised inimestele (kättesaadavad olevalmis.ee lehelt):

Mõtle läbi, millised on elektrikatkestuste mõjud sinu kodus ning kuidas neid leevendada. Näiteks missuguste seadmete töö sõltub elektrist: lambid, pliit, külmkapp, pesumasin, TV ja raadio, seadmete laadimine jne. Samuti võivad välisuste kiibid ja väravad toimida ainult elektriga. Enamasti sõltub elektrist ka kodune veevarustus ja kanalisatsiooni äravool. Pikema elektrikatkestuse ajal võivad kauplused, apteegid ja tanklad olla suletud.

Veendu, et sul on kodus olemas kõik vajalik, et vähemalt nädal aega ise hakkama saada. Seetõttu varu vajalikud asjad juba täna!

Soovitame igal inimesel:

- Mõelda läbi, mida sinu ja su pere jaoks tähendab, kui kodus pole elektrit, vett, kanalisatsiooni ja kütet.
- Valmistuda kodus iseseisvalt hakkama saama vähemalt nädal aega.
- Hoida kodus varusid oma vajadustest lähtuvalt: vesi, toit, ravimid ja muu sinule vajalik.

Lisainfot elektrikatkestusteks valmistumise saab [Ole valmis!](http://olevalmis.ee/et/juhis/elektriga-varustamise-katkemine) veebilehelt **olevalmis.ee/et/juhis/elektriga-varustamise-katkemine**

KÄITUMISJUHISED VÕRU VALLA ELANIKELE

Veevaru ja kanalisatsioon

Varu koju joogivett, kui sinu maja veevarustus sõltub elektrist või sa pole kindel, kuidas see täpselt töötab. Joogivett varu 3 liitrit inimese kohta vähemalt üheks ööpäevaks. Mõtle läbi, kust joogivett vajadusel juurde saada.

Muust looduslikust veekogust võetud vett, sealhulgas lumevett, keeda suurel kuumusel 10 minutit või kasuta veepuhastusvahendeid (filtrid, tabletid).

Elektrikatkestuse korral ei tööta ka kanalisatsioon, mis võib kaasa tuua tõsised üleuputused, reostused ja haiguste leviku. Alternatiivina saab kasutada tualettpotti asetatud prügikotte või näiteks kuivkäimlaid.

Küte ja soojus

Kui sinu kodu soojavarustus sõltub elektrist, mõtle läbi alternatiivsed võimalused. Kui sinu toasoe sõltub keskküttest, uuri Võru valla veebilehelt või kohalikult teenuseosutajalt, kas ja kuidas on sinu piirkonnas tagatud selle toimimine ka elektrikatkestuse korral.

Ahju, kamina või puupliidi olemasolul jälgi, et küttekolded oleks hooldatud ning küta mõistlikult. Kui sellised võimalused puuduvad, kasuta sooja hoidmiseks vaid ühte ruumi. Sulge uksed, aknad ja ventilatsioonivad ning tihenda kohad, kust soojus võib toast väljuda.

Alternatiivseid kütteseadmeid (nt gaasiradiaator või -soojendi) kasuta vastavalt kasutamisinstruktsioonidele ja tuleohutusreeglitele. Generaatori olemasolu korral kontrolli selle töötavust ja kütte piisavust.

KÄITUMISJUHISED VÕRU VALLA ELANIKELE

Side ja sularaha

Kui elektrikatkestus kestab pikka aega, võivad töötamast lakata ka sularahaautomaadid ja kauplused. Hoia rahakotis pisut sularaha, millega saad maksta ka siis, kui kaardimaksed ei toimi. Igaühel võiks olla varuks sularaha, et maksta ühe nädala hädapäraste kulutuste eest.

Hoia oma akupangad laetuna! Nende abil saad laadida telefoni või lampi, raadiot jne. Kasuta akupanka säästlikult ja vaid vältimatu vajaduse korral, nii pikendad nende tööaega.

Side- ja elektri puudumisel oled olukorra arengutega kursis patareitoitel või dünamoga raadio abil. Alternatiivina saad kasutada ka autoraadiot (hoia auto kütusepaak alati vähemalt pooltäis). Pea meeles, et riik jagab infot ERR kanalites ning Vikerraudios.

Kodused varud

Hoia kodus toiduvaru, mida saad kasutada ka olukorras, kui sul pole kuumutamise võimalust. Abiks on ka grill, matkapliit või priimus, mille abil toitu valmistada. Pea meeles, et elavat tuld ei tohiks kunagi järelevalveta jätta ning põlemisel tekivad mürgised gaasid. Matkapliiti, priimust ja väligrilli kasuta ainult õues!

Toiduvaru võiks olla midagi sellist, mida sa ka igapäevaselt tarbid ning saad ringluses hoida. Osa toidust võiks olla lihtsasti valmistatav ja pika säilivusajaga. Sobivad ka kohe tarbitavad toidud (konservid, kuivikud, küpsised, pähklid, müslibatoonid jne). Ära unusta lemmiklooma!

Veendu, et kodus oleks patareidel töötav raadio ja taskulamp (vm alternatiivne valgusallikas). Patareide varu võiks samuti kodus olemas olla.

KÄITUMISJUHISED VÕRU VALLA ELANIKELE

Võru vallavalitsus, lumetõrje teostajad, vee-, kanalisatsiooni- ja keskkütte teenuse osutajad on kõrgendatud valmisolekus.

Pikaajalise elektrikatkestuse korral:

- Vee ja kanalisatsiooniteenus katkeb. Joogivesi tagatakse mahutitega.
- Väimelas, Puigal ja Vastseliinas suudavad soojusvarustusettevõtted soojusenergiat tarnida kuni hoonete soojussõlmeni. Kuid hoone soojussõlme ja keskküttesüsteemi töös hoidmine tuleb tagada hoone omanikul. Parksepas suudetakse olemasolevate varude toel kortermaju soojaga varustada 8 tundi.
- Teede hooldust teostatakse.
- Üldhariduskoolides õppetööd ei toimu.
- Puiga lasteaias Siilike ja Vastseliina lasteaias avatakse valverühmad.
- Kerksuskeskused avatakse vastavalt vajadusele.
- Toidukauplustest jääb Võru linnas avatuks Grossi Toidukaubad.
- Apteekidest jääb avatuks Võru linnas Grossi kaupluses asuv Benu apteek.
- Tanklatest jäävad avatuks Võru linnas asuvad Alexela ning Terminal Oil.

KÄITUMISJUHISED VÕRU VALLA ELANIKELE

Kerksuskeskused

Pikemate elektrikatkestuste korral avatakse Võru vallas kerksuskeskus(ed). Kerksuskeskus on hoone, kuhu on inimestel võimalik ulatusliku kriisiolukorra ajal koguneda, et saada infot, viibida soojas ja valgustatud ruumis, kasutada vett ja tualette. Kerksuskeskusest saab kriisi korral ka informatsiooni ja käitumisjuhiseid, kui sideteenused ei toimi.

Võru vallas on kerksuskeskuse avamiseks ette valmistatud:

- **Kääpa koolimaja** (Võru vald, Kääpa küla, Kooli tee 25),
- **Lasva rahvamaja** (Võru vald, Lasva küla, Palo tee 46),
- **Võru vallamaja** (Võru linn, Võrumõisa tee 4a),
- **Parksepa noortekeskus** (Võru vald, Parksepa alevik, Võru tee 4/1),
- **Vastseliina spordihoone** (Võru vald, Vastseliina alevik, Võidu tn 1b),
- **Sõmerpalu teenuskeskus** (Võru vald, Sõmerpalu alevik, Kooli tn 1),
- **Osula koolimaja** (Võru vald, Osula küla, Osula kool),
- **Orava rahvamaja** (Võru vald, Orava küla, Pargi tee 2).

NB! Loetletud hooned on võimalikud kerksuskeskuste asukohad. Kõikides eelmainitud hoonetes ei pruugita kerksuskeskust avada. Kerksuskeskuste avamise otsus tehakse lähtuvalt olukorrast ning keskuse avamisest teavitatakse elanikke.